

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ

ยุพยงค์ พาหา, วท.ม.¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยและพัฒนา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ แบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุ ในอำเภอปรางค์กู่ จำนวน 410 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์หาปัจจัยทำนายด้วย สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple linear regression) ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วม ผ่านกระบวนการจัดการคุณภาพ (PAOR) จำนวน 3 วนรอบ แต่ละวนรอบมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มเป้าหมายคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ จำนวน 40 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวม จัดหมวดหมู่ และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 3 เป็นการวิจัย กึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในกลุ่มเล็ก เปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้สูงอายุ จำนวน 110 คน วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรก่อนและหลังได้รับโปรแกรม โดยใช้สถิติ paired sample t-test ระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน กันยายน 2566

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในอำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ โดยด้านร่างกาย ผู้สูงอายุมีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ด้านจิตใจ ผู้สูงอายุมีสภาพความเป็นอยู่ดี อบอุ่น มีความเหมาะสม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ชุมชนผู้สูงอายุ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพอสมควร ด้านสภาพแวดล้อม ลักษณะที่อยู่อาศัย ของผู้สูงอายุมีความเหมาะสม 2) ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภาพรวมอยู่ในระดับสูง จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ด้านจิตใจ และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอำเภอปรางค์กู่ ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมกับครอบครัวและชุมชน ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยด้านการให้คุณค่าในตนเอง ปัจจัยด้านความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่และปัจจัยด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยทั้ง 5 ปัจจัยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอำเภอปรางค์กู่ ได้ร้อยละ 63.80 ($R^2=0.646$, $R^2_{adj}=0.638$) 4) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของอำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ คือ QDE :PRANGKU Model ประกอบด้วย (1) P= Promote Elderly Exercise ส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ (2) R=Responsibility ร่วมรับผิดชอบ (3) A=Area support จุดรองรับผู้สูงอายุ (4) N=Nursing Home ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ (5) G=Good Environment สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี (6) K=Keep up Self -Esteem รักษาความนับถือตนเอง และ (7) U=Unity of Personal 5) การประเมินผลรูปแบบพบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยของ พบว่าการมีส่วนร่วมกับครอบครัวและชุมชน การสนับสนุนทางสังคม การให้คุณค่าในตนเอง ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอปรางค์กู่ได้

คำสำคัญ : รูปแบบ, ผู้สูงอายุ, คุณภาพชีวิต, การมีส่วนร่วม

¹นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ E-mail: ypahau@gmail.com

A model of quality of life development affecting the elders In Prang Ku District, Sisaket Province

Yupayong Paha, B.Sc.¹

Abstracts

This research and development aims to develop a model for improving the quality of life of the elderly in Prang Ku District, Sisaket Province, by dividing the research into three phases. The sample consisted of 410 elderly people in Prang Ku district who collected data using a questionnaire created by the researcher. Multiple linear regression Phase 2 is action research to develop a model for improving the quality of life of the elderly through participation. Through the quality management process (PAOR) in 3 cycles, each cycle has 4 stages: planning, implementation, implementation, and implementation. Observation and reflection Selective target groups include people involved in the health care of the elderly. A total of 40 participants analyzed the data through data collection, classification, and content analysis. To study the effect of patterns developed in small groups. Comparison before and after the experiment The sample consisted of 110 elderly people, who analyzed the data by comparing the mean score differences of the variables before and after receiving the program using paired sample t-test statistics for the study period from May to September 2023.

The results findings are: 1) Quality of life of the elderly in Prang Ku District, Sisaket Province; physically, the elderly have comorbidities such as diabetes, high blood pressure, psychological aspects; the elderly have good living conditions, warmth, suitability, social relationships; etc. The elderly community participates in activities moderately. Environmental aspects the housing characteristics of the elderly are appropriate. 2) The overall quality of life of the elderly is high and 3) Factors that influence the quality of life of the elderly in Prang Ku District include factors of involvement with family and community. Social support factors Self-esteem factors All 5 factors can jointly explain the variation in factors affecting the quality of life of the elderly in Prang Ku District 63.80% ($R^2=0.646$, $R^2_{adj} = 0.638$). 4) The model for improving the quality of life of the elderly in Prang Ku District, Sisaket Province, is the QDE : PRANGKU Model, consisting of (1) P=Promote Elderly Exercise, (2) R=Responsibility, (3) A=Area Support, (4) N=Nursing Home, (5) G=Good Environment, (6) K=Keep up Self-Esteem, and (7) U=Unity of Personal. Social support and self-esteem Satisfaction with well-being The daily routine and quality of life of the elderly were statistically significantly higher than before the experiment at 0.05, indicating that the developed model could improve the quality of life of the elderly in Prang Ku District.

Keywords: Patterns, Elderly, development of quality of life, Community Participation

¹Public Health Technical Officer, Nonkhun District Public Health Office, Sisaket Province; E-mail: ypahau@gmail.com